

Asia C-646/23 [Lita]ⁱ**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

27.10.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Puola)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

25.10.2023

Rikosasian vastaaja:

P.B.

Kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian kohde

Rikosoikeudellinen menettely toisen oikeusasteen tuomioistuimessa sotamies P.B:tä vastaan, joka todettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa syylliseksi rikoslain 278 §:n 1 momentin mukaiseen rikokseen.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Sellaisen kansallisen säännöksen, jossa säädetään muutoksenhakua direktiivin (EU) 2016/343 soveltamisalaan kuuluvassa asiassa käsittelevän tuomarin lakisääteisestä eläkkeelle siirtymisestä, yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, tulkittuna yhdessä kyseisen direktiivin säännösten kanssa.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklaa, tulkittuina yhdessä eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 9.3.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/343 (jäljempänä direktiivi) säännösten kanssa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöksille, kuten siviilikoodeksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 28.7.2023 annetun lain (ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw) 13 §:lle ja 10 §:lle, jossa säädetään muutoksenhakua kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa asiassa käsittelevän tuomarin lakisääteisestä eläkkeelle siirtymisestä tilanteessa, jossa (I) säännös on laadittu siten, että se koskee vain yhtä kaikista virassa olevista tuomareista, (II) säännös ei koske vastaavassa tilanteessa olevia syyttäjiä, vaikka tähänastisessa oikeustilassa syyttäjiä ja tuomareita, jotka ovat vastaavassa tilanteessa kuin muutoksenhakua käsittelevä tuomari, on kohdeltu samalla tavalla, (III) laki, johon tämä säännös sisältyy, ei koske tuomioistuineläiteistä vaan täysin eri asiaa eikä sen perusteluissa millään tavalla selitetä tämän säännöksen käyttöönoton syitä eikä osoiteta mitään tärkeää yleistä etua, jota sen säätäminen palvelisi, tai selvitetä syitä, joiden vuoksi sen säätäminen on oikeassa suhteessa näihin tavoitteisiin, ja (IV) tässä säännöksessä tai missään muussakaan kansallisessa säännöksessä ei säädetä tuomioistuimen tai muun viranomaisen mahdollisuudesta käsitellä valitusta tai mitään muutakaan säännöksen soveltamisalaan kuuluvan tuomarin oikeussuojakeinoa sen varmistamiseksi, että hänen eläkkeelle siirtämisensä on pätevä tai että tämä säännös on ylemmän tason kansallisten säännösten tai unionin oikeuden taikka kansainvälisten oikeuden säännösten mukainen?

- 2) Onko ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, että tuomari, jota siinä tarkoitettu kansallinen säännös koskee, oli aiemmin tuomioistuimen ja tuomareiden riippumattomuuden turvaamiseen tähtäävän toimintansa vuoksi joutunut rankaisutoimenpiteiden kohteeksi toimeenpanovallan toimesta, joka yritti siirtää hänet eläkkeelle aiemmin voimassa olleiden säännösten perusteella, ja mainittu kansallinen säännös annettiin näiden yritysten epäonnistuttua? Onko tämän vastauksen kannalta merkitystä sillä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällä säännöksellä ei pyritä minkään tärkeän yleisen edun toteuttamiseen, vaan se on luonteeltaan rankaiseva?
- 3) Onko SEUT 19 artiklan 1 kohdan toista lausetta, perusoikeuskirjan 47 artiklaa, SEU 2 artiklaa ja SEU 4 artiklan 3 kohtaa sekä unionin oikeuden ensisijaisuuden ja tehokkaan tuomioistuinvalvonnan periaatteita, tarkasteltuina unionin tuomioistuimen tuomion 13.3.2007 Unibet, C-432/05 valossa, tulkittava siten, että tuomioistuimella, jonka kokoonpanoon ensimmäisessä ja toisessa kysymyksessä tarkoitettu tuomari kuuluu, on oikeus viran puolesta keskeyttää ensimmäisessä

kysymyksessä tarkoitetun, hänen eläkkeelle siirtämistään koskevan kansallisen säännöksen soveltaminen, ja jatkaa tämän ja muiden asioiden käsittelemistä siihen asti, kunnes unionin tuomioistuin on antanut vastauksen ennakkoratkaisukysymyksiin, siltä osin kuin se pitää sitä välttämättömänä, jotta kyseisessä tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva asia ratkaistaan sovellettavien unionin oikeuden säännösten mukaisesti?

- 4) Onko kolmannessa kysymyksessä tarkoitettuja oikeussääntöjä ja periaatteita tulkittava siten, että jos unionin tuomioistuin, toisessa kysymyksessä ilmoitetut olosuhteet huomioon ottaen, antaa ensimmäiseen kysymykseen myöntävän vastauksen, viimeksi mainitussa kysymyksessä tarkoitettua tuomarin eläkkeelle siirtämistä koskevaa kansallista säännöstä ei voida soveltaa eikä tuomari siirry eläkkeelle, jollei sille ole muuta laillista perustetta?

Unionin oikeuden säännökset, joihin viitataan

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta;

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla;

Eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 9.3.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/343 (EUVL 2016, L 65, s. 1).

Kansallisen oikeuden säännökset, joihin viitataan

Siviilikoodeksista annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta 28.7.2023 annetun lain (ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. 2023, järjestysnumero 1615) 10 § ja 13 §;

- 10 §:n mukaan ”isänmaan puolustamisesta 11.3.2022 annetun lain (ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny; Dz. U. 2022, järjestysnumero 2305 ja Dz. U. 2023 järjestysnumero 347 ja 641) 233 §:ää muutetaan seuraavasti: ”Jos sotilassyöttäjä, joka on ammattisotilas, vapautetaan ammatillisesta asepalveluksesta, hän pysyy syyttäjän tehtävässä syyttäjänviraston kyseisessä organisaatioyksikössä riippumatta syyttäjänvirkojen määrästä tässä yksikössä.”
- 13 §:n mukaan ”ammatillisesta asepalveluksesta vapautettu sotilastuomioistuimen tuomari, joka on tuomarinvirassa tämän lain voimaantulopäivänä, siirtyy eläkkeelle kyseisenä päivänä. [– –]”. Muutoslain 14 §:n mukaan molemmat säännökset tulevat voimaan 15.11.2023.

Puolan tasavallan perustuslain (Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) 175 §:n 1 momentti, 176 §:n 2 momentti, 179 §, 180 §;

Sotilastuomioistuimista 21.8.1996 annetun lain (ustawa z 21 sierpnia 1996 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych, jäljempänä usw) 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 70 §:n 1 ja 2 momentti;

Isänmaan puolustamisesta 11.3.2022 annetun lain (ustawa z 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny) 200 §:n 6 momentti, 226 §:n 3 kohta, 229 §:n 2 momentti, 233 §;

– 233 §:n mukaan ”jos sotilastuomioistuimen tuomari tai sotilassyöttäjä vapautetaan ammatillisesta asepalveluksesta, hän pysyy tuomarin tai syyttäjän virassa kyseisessä tuomioistuimen tai syyttäjälaitoksen organisaatioyksikössä riippumatta virkojen määrästä näissä yksiköissä. [—]”.

Yleisistä tuomioistuimista 27.7.2001 annetun lain (ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych) 70 §:n 1 ja 2 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §:n 1 ja 3 momentti;

Rikosprosessikoodeksista 6.6.1997 annetun lain (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego) 439 §:n 1 momentti;

Järjestysrikkomusmenettelykoodeksista 24.8.2001 annetun lain (ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia) 104 §:n 1 momentti.

Yhteenveto tosiseikoista ja pääasian menettelystä

- 1 Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie (Varsovan varuskunnan sotilastuomioistuin, Puola) antoi tuomion, jolla sotamies P.B:n todettiin syyllistyneen rikoslain (kodeks karny) 278 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rikokseen. Sotamies P.B. valitti kyseisestä tuomiosta vedoten rikosoikeudellisen toimenpiteen, eli tuomion julkistamisen, perusteettomaan määräämiseen ja vaati tuomion muuttamista kumoamalla tuomio tältä osin. Valitusmenettelyssä Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawiessa (alueellinen sotilastuomioistuin, Varsova, Puola) sotamies P.B. vaati lisäksi tuomion kumoamista ja ehdollista menettelyn raukeamista.
- 2 Valitusta määrättiin käsittelemään yhden tuomarin kokoonpanossa tuomari, joka on tarkoitus siirtää eläkkeelle 15.11.2023 siviilikoodeksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 28.7.2023 annetun lain 13 §:n nojalla, mikä tapahtuisi ilman valitusoikeutta ja täytäntöönpanosäännöksiä. Kyseisen lain 10 § ja 13 § hyväksyttiin Sejmissä vain yhden henkilön enemmistöllä senaatin ja senaatin valiokunnan ollessa kielteisellä kannalla.

- 3 Kyseinen tuomari nimitettiin Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawien tuomarinvirkaan 29.1.2013. Heinäkuussa 2017 tuomari todettiin terveydentilansa vuoksi kykenemättömäksi suorittamaan asepalvelusta, mutta kykeneväksi hoitamaan tuomarin virkaa. Tästä syystä hän haki silloiselta Krajowa Rada Sądownictwolta (kansallinen oikeusneuvosto, jäljempänä KRS) siirtoa yleisen tuomioistuimen tuomarinvirkaan. KRS pyysi Puolan tasavallan presidentiltä tuomarin nimittämistä (siirtoa) vastaavaan virkaan yleisessä tuomioistuimessa. Tämän jälkeen eli 4,5 vuoden kuluttua presidentti 27.12.2021 tekemällään päätöksellä kieltäytyi nimittämisestä ja perustelemasta tätä päätöstään. Oikeusministeri pyysi joulukuussa 2019 tuomarin siirtämistä eläkkeelle nykyiseltä KRS:ltä, joka kuitenkin kieltäytyi tekemästä sitä, koska tuomari, vaikka ei ollut kykenevä suorittamaan asepalvelusta, oli kykenevä hoitamaan tuomarin virkaa. Tasavallan presidentin päätöksen jälkeen puolustusministeri esitti tammikuussa 2022 vastaavan pyynnön uudelle KRS:lle. Uusi KRS kieltäytyi 12.6.2022 siirtämästä tuomaria eläkkeelle 24.4.2022 voimaan tulleen isänmaan puolustamisesta annetun lain 233 §:n vuoksi. Tämän säännöksen mukaisesti tuomari vapautettiin puolustusministerin määräyksestä ammatillisesta asepalveluksesta ja jäi Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawien tuomarinvirkaan. Maaliskuusta 2023 lähtien tuomari palasi hoitamaan virkaansa.
- 4 Sejm hyväksyi 28.7.2023 lain siviilikoodeksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, jonka nojalla muun muassa tuomareita koskeva kohta poistettiin isänmaan puolustamisesta annetun lain 233 §:stä (syyttäjiä koskevan kohdan jäädessä), ja muutoslain 13 §:ssä säädettiin ammatillisesta asepalveluksesta vapautetun sotilastuomarin eläkkeelle siirtämisestä.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 5 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka on unionin oikeudessa tarkoitettu tuomioistuin, kuuluu unionin oikeuden tehokkaan oikeussuojan periaatteen vaatimusten piiriin, koska se voi ratkaista unionin oikeuden soveltamista tai tulkintaa koskevia kysymyksiä. Tähän käsitteeseen liittyvä lailla perustetun tuomioistuimen takuu kattaa paitsi tuomioistuimen oikeudellisen olemassaolon perustan, myös tuomioistuimen kokoonpanoa ja yksittäisiä tuomareita koskevat vaatimukset. Tuomioistuimen on pysyttävä riippumattomana ja puolueettomana, mikä puolestaan on varmistettava asianmukaisilla takeilla, erityisesti tuomarin palvelussuhteen, eläkkeelle siirtymisen ja erottamattomuuden suojaamisella. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tältä osin oikeuskäytäntöön, joka seuraa 27.2.2018 annetusta tuomiosta Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), 11.7.2019 annetusta tuomiosta komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:615) ja 5.11.2019 annetusta tuomiosta komissio v. Puola (Yleisten tuomioistuinten riippumattomuus) (C-192/18, EU:C:2019:924). Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin myös muistuttaa, että pääasian rikosasioissa sovelletaan lisäksi eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa

oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä annettua direktiiviä 2016/343.

- 6 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen yksijäseniseen kokoonpanoon kuuluu tuomari, joka vapautettiin ammatillisesta asepalveluksesta, koska hänen katsottiin olevan pysyvästi kykenemätön suorittamaan tätä palvelusta mutta kykenevä toimimaan tuomarin virassa. Tämän tuomarin osalta lain säännöksiä muutettiin ensin siten, että hänet voitiin vapauttaa ammatillisesta asepalveluksesta ilman eläkkeelle siirtämistä, ja sitten säädettiin laki, jonka perusteella hänet siirretään eläkkeelle juuri hänen asepalveluksesta vapauttamisensa vuoksi. Käytännössä säädetyt lakimuutokset koskevat vain yhtä, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kokoonpanossa istuvaa tuomaria (ns. ad hominem -laki). Tästä syystä Puolassa muutoksiin viitattiin tiedotusvälineissä nimellä ”lex Raczkowski”.
- 7 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee, täyttääkö se tämän muutoksen seurauksena edelleen ”aiemmin lailla perustetun riippumattoman ja puolueettoman tuomioistuimen” vaatimukset. Vastaus esitettyihin kysymyksiin on ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle objektiivisesti välttämätön, jotta se voi ratkaista, voiko se jatkaa pääasian käsittelyä nykyisessä kokoonpanossaan.
- 8 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee, voivatko kysymyksessä 1 kuvatut olosuhteet vaikuttaa tai vaikuttavatko ne tehokkaan oikeussuojan vaatimusten toteutumiseen, mukaan lukien oikeus oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa, aiemmin lailla perustetussa tuomioistuimessa, ottaen huomioon, että tuomareiden erottamattomuuden periaatteella on ilmeinen vaikutus tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuuden periaatteeseen. Edellä mainitut periaatteet eivät tarkoita tuomioistuinten tai tuomareiden etuoikeuksia vaan kansalaisten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.
- 9 Esillä olevan asian olosuhteissa lainsäätäjällä on ensin antanut säännöksen, jonka mukaan pääasiaa käsittelevän kokoonpanon muodostava tuomari jää sotilastuomioistuimen tuomariksi siinä tapauksessa, että hänet vapautetaan ammatillisesta asepalveluksesta, ja sitten ilman mitään tärkeää yleistä etua se muutti lain 233 §:ää poistamalla siitä takuun tämän tuomarin jatkamisesta virassaan, jättäen samalla takuun voimaan vastaavassa tilanteessa olevien syyttäjien osalta. Samanaikaisesti tehtiin, ilman mitään perusteita näin merkittävälle muutokselle, yhtä asiaa koskeva muutos toista asiaa koskeviin säännöksiin, mikä rikkoo räikeästi asianmukaisen lainsäätämisen perustuslaillisia periaatteita. Tämän seurauksena otettiin perustuslain 180 §:n 3 momentin vastaisesti käyttöön uusi mielivaltainen lainsäädännöllinen ratkaisu, jonka mukaan tuomari siirtyy lain nojalla eläkkeelle, jos hän ei enää täytä asevelvollisuuttaan. Tuomioistuimen, jota voidaan mielivaltaisesti muuttaa, rajoittaa tai siirtää eläkkeelle, rikkoen kansallisessa ja unionin oikeudessa asetettuja sääntöjä tai vapaasti niitä muuttaen, osalta on herättävä epäily, mitä tulee sen mahdollisuuden toteuttaa direktiivin 2016/343 mukaisia tehtäviä.

- 10 Näistä syistä esillä olevassa asiassa esitetyt kysymykset keskittyvät ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asemaan sekä riippumattomuuden, puolueettomuuden, syyttömyysolettaman ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takaamisen periaatteiden toteutumiseen liittyvään uhkaan. Jos kerran säännöksen sisältöä on mahdollista manipuloida siten, että tuomarin viranhoitoa koskevia sääntöjä muutetaan ja virassa olon kestoa lyhennetään, eli tosiasiallisesti tuomari voidaan erottaa virastaan milloin tahansa, sillä epäilemättä on tai voi olla vaikutusta tuomioistuimen riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen ja siten rikosoikeudellisen menettelyn oikeudenmukaisuuteen ja syyttömyysolettaman periaatteen noudattamiseen.
- 11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, ettei myöskään Trybunał Konstytucyjny (perustuslakituomioistuin, Puola) voi valvoa kyseenalaistettujen säännösten laillisuutta, koska Trybunał Konstytucyjny on muodostanut oikeuskäytäntöä aikana, jolloin se ei enää ole ollut tehokasta oikeussuojaa takaava elin, ja näitä ratkaisuja antaneisiin tuomioistuimen kokoonpanoihin kuuluu henkilöitä, joilla ei ole oikeutta tuomiovallan käyttämiseen.
- 12 Isänmaan puolustamisesta annetun lain 233 §:n voimaantuloon asti voimassa olleessa lainsäädännössä määriteltiin, että sotilastuomioistuimen tuomaria ei voitu vapauttaa ammatillisesta asepalveluksesta ennen kuin virkasuhde oli lain nojalla päättynyt tai hän oli menettänyt virkansa taikka siirtynyt eläkkeelle (lain 35 §:n 1 momentti). Tuomari voitiin siirtää eläkkeelle, jos hän oli kykenemätön asepalvelukseen, eikä hän ollut jättänyt hakemusta siirrosta yleiseen tuomioistuimeen (lain 35 §:n 4 momentti). Tämän vuoksi, huolimatta Puolan tasavallan presidentin kieltäytymisestä, nimittää/siirtää hänet yleiseen tuomioistuimeen, häntä ei voitu siirtää eläkkeelle.
- 13 Isänmaan puolustamisesta annetun lain 233 §:n sisältämien ratkaisujen säätämisen olosuhteet eivät ole tiedossa, mutta niiden käyttöönotto epäilemättä täytti aukon säännöksissä, jotka koskevat kyvyttömyyden asepalvelukseen ja Puolan tasavallan perustuslain 180 §:n 3 momentin tarkoittaman kyvyttömyyden tuomarinviran hoitamiseen välistä eroa.
- 14 Kun toimeenpanovalta – oikeusministeri – sai tietää, että asiaa käsittelevä tuomari käyttäisi tätä säännöstä, hänen paluunsa tuomarinviran hoitamiseen viivästyi 10 kuukautta. Tämä liittyi epäilemättä haluun erottaa hänet virastaan liittyen hänen toimintaansa aiemman KRS:n varapuheenjohtajan tehtävässä, erityisesti vuosina 2014–2018, sekä hänen toimintaansa toimeenpanovallan harjoittamaan perustuslain rikkomiseen sekä tuomareiden ja tuomioistuinten riippumattomuuden puolustamiseen liittyvissä tapauksissa, joissa hän on mahdollistanut toimittajien päästä tutustumaan erääseen ministeriin liittyvän asian julkisiin asiakirjoihin. Tämän vuoksi tuomari koki häirintää sekä viranomaisten että hallitukselle suotuisten tiedotusvälineiden taholta.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan säädetty eläkkeelle siirtyminen on osoitettu yksinomaan pääasiaa käsittelevälle tuomarille, se loukkaa

suoraan tuomareiden erottamattomuuden periaatetta, eikä se palvele minkään tärkeän yleisen edun toteuttamista, vaan se on luonteeltaan yksinomaan rankaiseva. Tuomareiden erottamattomuuden periaate on ymmärrettävä siten, että lainsäädäntö- tai toimeenpanovalta ei voi mielivaltaisilla päätöksillään päättää tuomarin mahdollisuudesta jatkaa virassaan. Eläkkeelle siirtymisen on liityttävä tuomarin kyvyttömyyteen hoitaa virkaansa, ja tällaisten määräysten on oltava tuomioistuINVALVONNAN kohteena.

- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että jos vastaus kysymyksiin 1 ja 2 on myönteinen, on ryhdyttävä toimiin tuomioistuimen moitteettoman toiminnan turvaamiseksi, jotta varmistetaan direktiivin 2016/343 asianmukainen täytäntöönpano. Tuomioistuimen mukaan kyseenalaistetut säännökset johtavat siihen, että tuomarilta viedään kaikkia sääntöjä rikkoen virassa olevan tuomarin asema sekä oikeus oikeudenkäyntiin. Siten niiden perusteella ei tulisi antaa minkäänlaisia täytäntöönpanomääräyksiä, joilla vahvistettaisiin tuomarin eläkkeelle siirtyminen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo olevansa Simmenthal-säännön perusteella velvollinen olemaan soveltamatta kansallisia säännöksiä, jotka ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Niinpä 6.10.2021 annetusta tuomiosta *W.Ż.* (Ylimmän tuomioistuimen ylimääräistä valvontaa ja julkisia asioita käsittelevä jaosto – Nimityksien; C-487/19, EU:C:2021:798); 18.5.2021 annetusta tuomiosta *Asociația „Forumul Judecătorilor din România”* ym. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393); 5.6.2023 annetusta tuomiosta *komissio v. Puola* (Tuomareiden riippumattomuus ja yksityiselämä) (C-204/21, EU:C:2023:442) sekä myös 13.3.2007 annetusta tuomiosta *Unibet* (C-432/05, EU:C:2007:163) seuraavan oikeuskäytännön perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan välittömään oikeusvaikutukseen ja velvollisuuteen varmistaa tämän määräyksen täysi tehokkuus pidättäytymällä soveltamasta sen vastaisia kansallisia säännöksiä. Tuomioistuin näkee tämän velvoitteen lähteen myös SEU 4 artiklan 3 kohdassa ilmaistussa vilpittömän yhteistyön periaatteessa.
- 17 Se, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lykkää edellä mainittujen säännösten soveltamista, antaa tuomarille mahdollisuuden harjoittaa lainkäyttötoimintaa kansallisessa tuomioistuimessa, ja ennen kuin asia on ratkaistu unionin tuomioistuimessa, ei ole laillista mahdollisuutta siirtää häntä eläkkeelle. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii soveltamaan turvaamistoimenpidettä, joka takaa tuomarille välittömästi hänelle unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien toteuttamisen sekä takaa tehokkaan oikeussuojan rikosmenettelyn osapuolille varmistamalla, että asian käsittelee riippumaton tuomioistuin, jonka kokoonpanossa on riippumattomia tuomareita.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää myös nopeutetun menettelyn soveltamista. Se perustelee tätä pyyntöä sillä, että ennakkoratkaisupyyntö koskee tehokkaasta oikeussuojaa koskevan oikeuden perustavanlaatuisista osatekijästä, oikeutta oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on aiemmin lailla perustettu ja toteuttaa

syyttömyysolettaman periaatetta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää pyyntöä perusteltuna, kun otetaan huomioon ennakkoratkaisukysymysten ratkaisemisen tärkeys tämän tuomioistuimen mahdollisuudelle käyttää tuomiovaltaansa laillisesti ja oikeusvarmuuden periaatteen mukaisesti siten, että lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan tuomareiden erottamattomuuden ja tuomioistuinten riippumattomuuden periaatteiden vastaisesti virastaan erottama tuomari kuuluu siihen.

TYÖASIAKIRJA